

ZARZĄDZENIE Nr 24

Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

z dnia 9 sierpnia 2017 r.

**w sprawie procedury odstąpienia i przywrócenia poboru opłat
za przejazd autostradą lub jej odcinkiem**

Na podstawie § 4 ust. 2 pkt 1 załącznika Nr 1 do zarządzenia Nr 7 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 1 marca 2017r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad zarządza się, co następuje:

§ 1. W Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, zwanej dalej „GDDKiA”, wprowadza się do stosowania „Procedurę odstąpienia i przywrócenia poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem”, zwaną dalej „Procedurą”, która stanowi załącznik do zarządzenia.

§ 2. 1. Dyrektorzy Oddziałów Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, w zakresie właściwości terytorialnej Oddziału, upoważnieni są do jednoosobowego decydowania o odstąpieniu i przywróceniu poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem, zgodnie z Procedurą.

2. Dyrektorzy Oddziałów GDDKiA uprawnieni są do dalszego przekazywania upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, jedynie w sytuacjach uzasadnionych brakiem możliwości własnego działania i wyłącznie na rzecz osób pełniących stanowisko zastępcy dyrektora oddziału. O każdym przypadku przekazania upoważnienia, Dyrektorzy Oddziałów GDDKiA, obowiązani są do niezwłocznego poinformowania Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, wskazując termin obowiązywania tego przekazania, a także imię, nazwisko i stanowisko upoważnionego.

§ 3. Traci moc zarządzenie Nr 47 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 17 lipca 2015 r. w sprawie procedury odstąpienia od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

GENERALNY DYREKTOR
DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD

Krzysztof Konraduk

Załącznik do zarządzenia Nr
Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad
z dnia 9 sierpnia 2017r.

**PROCEDURA
ODSTĄPIENIA I PRZYWRÓCENIA POBORU OPŁAT
ZA PRZEJAZD AUTOSTRADĄ LUB JEJ ODCINKIEM**

Rozdział 1. Zakres przedmiotowy Procedury

§ 1. Procedura określa działania związane z odstąpieniem, od poboru opłat, za przejazd autostradą lub jej odcinkiem, na podstawie art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1057).

§ 2. Procedura określa uprawnienia do podejmowania:

- 1) działań zapewniających bezpieczeństwo ruchu drogowego, w tym w szczególności w przypadku zwiększenia natężenia ruchu drogowego;
 - 2) decyzji o odstąpieniu od poboru opłat;
 - 3) decyzji o przywróceniu poboru opłat
- za przejazd autostradą lub jej odcinkiem.

Rozdział 2. Określenia

§ 3. Przez użyte w Procedurze określenia:

- 1) zdarzenie drogowe – rozumie się nagłą sytuację wpływającą negatywnie na bezpieczeństwo ruchu drogowego, której nie można było przewidzieć, w szczególności wypadek, kolizję, uszkodzenie drogi, pożar, powódź, zagrożenie terrorystyczne, katastrofę budowlaną lub osuwisko;
- 2) zator drogowy – rozumie się utrzymujący się stan zatrzymania ruchu lub stan, w którym pojazdy poruszają się z zatrzymaniami powodując tworzenie się narastającej kolejki pojazdów;
- 3) KDR – rozumie się kierującego działaniami ratowniczymi w rozumieniu przepisów o ochronie przeciwpożarowej;
- 4) PPO – rozumie się plac poboru opłat urządzony na poszerzonej koronie autostrady;
- 5) SPO – rozumie się stację poboru opłat oraz urządzoną na poszerzonej koronie łącznicy lub w węźle drogowym;
- 6) zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub zdarzenie zmniejszające stopień tego bezpieczeństwa – rozumie się powstanie zatoru drogowego na skutek narastającej kolejki pojazdów lub zdarzenia drogowego a także inne utrudnienia i zdarzenia na drodze mogące skutkować, w szczególności:
 - a) zagrożeniem życia lub zdrowia użytkowników drogi, w tym wymagające podjęcia niezbędnych działań ratowniczych,
 - b) wystąpieniem osób poszkodowanych,
 - c) zagrożeniem dla infrastruktury drogowej,
 - d) zagrożeniem dla mienia użytkowników drogi,
 - e) zagrożeniem dla środowiska naturalnego (rozlane środki toksyczne, możliwość rozszczelnienia cystern przewożących trujące środki przemysłowe, możliwość rozsypiania

przewożonych środków chemicznych, uwolnienia środków biologicznych lub promieniotwórczych),

- f) koniecznością wprowadzenia objazdów ze względu na zablokowanie, zniszczenie, zasypanie, zalanie drogi lub jej części.

Rozdział 3. Obowiązki, uprawnienia oraz warunki odstąpienia od poboru opłat

§ 4. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad podejmuje działania zapewniające bezpieczeństwo ruchu drogowego, w zakresie o którym mowa w art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, przy pomocy Zastępcy Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad właściwego w sprawach utrzymania oraz ochrony dróg, Dyrektorów Oddziałów oraz kierujących komórkami organizacyjnymi Centrali GDDKiA, na zasadach określonych w niniejszej Procedurze;

§ 5. 1. Dyrektor Oddziału GDDKiA, po powzięciu informacji o wystąpieniu zdarzenia drogowego lub powstaniu zatoru drogowego na obszarze działania oddziału dokonuje analizy i dokumentuje działania sprawdzające, w szczególności czy:

- 1) wystąpiło zdarzenie drogowe lub zator drogowy;
- 2) na skutek zdarzenia drogowego doszło do powstania zatoru drogowego;
- 3) tendencja tworzenia zatoru drogowego jest rosnąca czy malejąca;
- 4) nastąpiło zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub zmniejszenie stopnia tego bezpieczeństwa, polegające w szczególności na:
 - a) przekroczeniu krytycznej wartości natężenia ruchu w stosunku do maksymalnej przepustowości PPO,
 - b) wykroczeniu końca kolejki pojazdów, przed SPO, poza pas wyłączenia, o którym mowa w § 49 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 stycznia 2002 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych (Dz. U. Nr 12 poz. 116 z 2010 r. z późn. zm.),
 - c) zatrzymaniu ruchu drogowego między węzłami drogowymi autostrady powodujące konieczność ewakuacji osób lub mienia poza obszar zagrożenia, stwierdzonej przez KDR lub inną właściwą służbę;
- 5) istnieje możliwość zastosowania innych środków niż odstąpienie od poboru opłat, w szczególności przez wprowadzenie objazdów, zwiększenie obsady na PPO, ręczne wydawanie dokumentów potwierdzających wjazd na autostradę, uruchomienie na PPO pasów o zmiennym kierunku ruchu;

2. W ramach dokumentowania, o którym mowa w ust 1, Dyrektor Oddziału GDDKiA dokonuje opisu sytuacji dotyczącej odstąpienia od poboru opłat wg wzoru, określonego w załączniku Nr 1 do Procedury.

3. Zakres działań ustalających stan zagrożenia brd na PPO w przypadku możliwości wystąpienia krytycznego natężenia ruchu, określa załącznik Nr 2 do Procedury.

4. W przypadku stwierdzenia, w następstwie analizy, o której mowa w ust 1, zagrożenia bezpieczeństwu ruchu drogowego lub zmniejszenia stopnia tego bezpieczeństwa na skutek wystąpienia zdarzenia drogowego lub zatoru drogowego przy równoczesnym braku możliwości skutecznego przeciwdziałania temu zagrożeniu w szczególności przez wyznaczenie objazdów, zwiększenie obsady na PPO, ręczne wydawanie dokumentów potwierdzających wjazd na autostradę, uruchomienie na PPO pasów o zmiennym kierunku ruchu - Dyrektor Oddziału GDDKiA może podjąć decyzję, w formie pisemnej, o odstąpieniu od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem.

5. Dyrektor Oddziału GDDKiA w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 lit. c, może podjąć decyzję o odstąpieniu od poboru opłat bez wymogu dokonywania analizy, o której mowa w ust. 1.

6. W przypadku podjęcia decyzji, o której mowa w ust 3, Dyrektor Oddziału GDDKiA niezwłocznie informuje Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, Zastępcę Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad właściwego w sprawach utrzymania oraz ochrony dróg a także podmioty, określone w załączniku Nr 3 do Procedury, o dokonanej analizie oraz o podjętej decyzji związanej z odstąpieniem od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem.

7. Schematy procedur odstąpienia i przywrócenia poboru opłat określa załącznik Nr 4 do Procedury.

§ 6. Dyrektor Oddziału GDDKiA niezwłocznie, po zakończeniu działań związanych z decyzją o odstąpieniu od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem oraz przywróceniu poboru opłat, kompletuje dokumentację z podjętych działań (w tym zgłoszenia Policji, Państwowej Straży Pożarnej, KDR, Pogotowia Ratunkowego i innych podmiotów) i przekazuje ją, w formie pisemnej, Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad oraz Zastępcy Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad właściwego w sprawach utrzymania oraz ochrony dróg.

§ 7. Dyrektor Oddziału GDDKiA zawiadamia o odstąpieniu od poboru opłat za przejazd autostradą lub jej odcinkiem oraz o przywróceniu tych opłat poprzez komunikaty, których wzory określa załącznik Nr 3 do Procedury.

Załączniki do Procedury stanowiącej załącznik do zarządzenia Nr 217. Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 9 września 2017r.

Załącznik nr 1

Wzór

Opis sytuacji dotyczący odstąpienia od poboru opłat			
Oddział GDDKiA	Nr drogi	Km początkowy	Km końcowy
Data występowania	Czas rozpoczęcia	Przewidywany czas zakończenia	Czas sporządzenia informacji
<p>Opis sytuacyjny musi zawierać co najmniej informację o :</p> <ol style="list-style-type: none"> Przyczynach powstania sytuacji zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub zmniejszenia stopnia tego bezpieczeństwa (np. zdarzenie drogowe, duże natężenie ruchu, itd.). Lokalizacji zdarzenia (np. jezdnia, km zdarzenia.....), Lokalizacja kolejki przed miejscem zdarzenia (pikietaż)..... Lokalizacja końca kolejki pojazdów (pikietaż)....., długość zatoru km Lokalizacja kolejki pojazdów przed węzłem od km do km dł. zatoru.....km Tendencji tworzenia zatoru drogowego, czy jest rosnąca czy malejąca. Warunki pogodowe w tym temperatura powietrza. Możliwość zastosowania innych środków zaradczych niż odstąpienie od poboru opłat. Innych ważnych czynnikach mogących mieć wpływ na podjęcie decyzji o czasowym odstąpieniu od poboru opłat. 			
<p>Załączniki - fotografia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 2) 3) 			
Data sporządzenia	Sporządził	Zatwierdził	

**DZIAŁANIA USTALAJĄCE STAN ZAGROŻENIA BRD NA PPO W PRZYPADKU MOŻLIWOŚCI
WYSTĄPIENIA KRYTYCZNEGO NATĘŻENIA RUCHU**

- 1) Stan ostrzegawczy powstaje z chwilą, gdy kolejka pojazdów oczekujących na zjazd z płatnego odcinka autostrady wykracza poza obszar placu poboru opłat, którego początek określa zakończenie przekroju normalnego drogi.
- 2) Z chwilą powstania stanu ostrzegawczego należy:
 - 1) podjąć wszystkie możliwe środki zaradcze przykładowo: ręczne wydawanie biletów prekodowanych, przekierowanie na pasy ETC, użycie bramki rewersyjnej (zmiana konfiguracji pasów), w celu ograniczenia zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego i zwiększenia sprawności poboru opłat;
 - 2) skierować oznakowany samochód awaryjny służby liniowej GDDKiA lub podmiotu świadczącego usługi utrzymania na rzecz GDDKiA na koniec kolejki w celu monitorowania długości zatoru drogowego oraz sygnalizowania o powstaniu zagrożenia bezpieczeństwa ruchu (tj. wystąpienia spowolnienia ruchu i kolejki).
- 3) **Rozpoczęcie procesu wstrzymania poboru opłat** następuje w momencie, gdy liczba pojazdów oczekujących na obsługę (pobór opłat) przekroczy graniczną liczbę pojazdów w kolejce przed PPO wyliczoną wg poniższych wzorów:

$$S_{GR} = N * S_{bram} * k$$

gdzie:

S_{GR} – graniczna liczba pojazdów przed PPO (określona indywidualnie dla każdego PPO),

N – liczba bramek,

S_{bram} = 150 pojazdów – liczba pojazdów obsługiwanych przez bramkę w okresie jednej godziny, w stanie normalnej pracy.

k – współczynnik graniczny oznacza czas oczekiwania na obsługę przez bramkę ostatniego pojazdu w kolejce przyjmujący wartości od 1 do 3, przyjęto $k=1,5$ co oznacza oczekiwanie przez ok. 1,5 godziny przy założeniu stopy obsługi 150poj./h/bramka i pełnej obsady bramek.

W praktyce należy przyjąć rozpoczęcie procesu wstrzymania poboru opłat, gdy kolejka przekroczy punkt graniczny końca kolejki (punkt ten powinien być wyniesiony w pasie drogowym). Odległość tego punktu od znaku Pobór Opłat (B32f) jest określana wg następującego wzoru (L_{kol}):

$$L_{kol} = ((S_{GR} - N_{PPO}) * L_{poj})/P$$

Gdzie:

N_{PPO} – liczba pojazdów na PPO (określona indywidualnie dla każdego PPO)

L_{poj} – średnia długość zajmowana pojazd przyjeżdżo 7 [m]

P – liczba pasów ruchu na odcinku międzywęzłowym autostrady (poza PPO).

- 4) **Wstrzymanie poboru opłat** następuje przy zachowaniu istniejącej organizacji ruchu na PPO. Kierowcy, którzy podjeżdżają do bramki zatrzymują się przy szlabanie i przekazują bilet, ale nie jest pobierana od nich opłata – proces ten pozwoli na prawie dwukrotne zwiększenie przepustowości PPO (przy założeniu właściwej informacji dla kierowców) i jednocześnie ograniczy zagrożenia BRD przed i za bramkami PPO. Dodatkowo umożliwi to również precyzyjne określenie liczby pojazdów, które nie uiściły opłaty, a co za tym idzie uzyskana zostanie dokładna informacja odnośnie strat Skarbu Państwa.
- 5) **Przywrócenie poboru opłat** powinien nastąpić w momencie, gdy pojazd awaryjny dotrze razem z końcem kolejki do początku znaku Pobór Opłat (B32f). Wtedy wznawiany zostaje pobór opłat.
- 6) Jednocześnie cały proces wstrzymania i powrotu do poboru opłat musi być dokumentowany, m.in. pojazd awaryjny musi być wyposażony w urządzenia rejestrujące i rejestrować obraz, dźwięk i pozycję GPS.

Uwaga dodatkowa:

W przypadku, gdy środki podjęte do wstrzymania poboru opłat (określone w pkt 3) nie przynoszą oczekiwanych skutków - czyli kolejka pojazdów będzie narastać poza punkt graniczny wyliczony ze wzoru {1} przy przyjętym współczynniku $k=1,5$ i osiągnie drugi punkt krytyczny wyliczony ze wzoru {1} przy przyjętym współczynniku k zwiększonym o 50% (2,25 przy $k=1,5$) należy rozważyć skanalizowanie ruchu na PPO do wybranych bramek (dwóch lub trzech), gdzie szlabany będą stale podniesione, czyli nie będzie miał miejsca proces zatrzymywania pojazdów i odbierania biletów przez kierowców. W tego typu wyjątkowych sytuacjach powinna być przygotowana przez Dyrektora Oddziału indywidualnie dla każdego PPO procedura otwierania bramek i kierowania ruchem, zapewniająca bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Wzory komunikatów dotyczących odstąpienia od poboru opłat i przywrócenia poboru opłat

- 1) Komunikat dotyczący odstąpienia od poboru opłat oraz komunikat dotyczący przywrócenia poboru opłat, przesyłany do Operatora systemu KSPO, jest adresowany do:
 - a) dla autostrady A2 Konin – Stryków:
kts-pl-ext.a2.alert@kapsch.net
 - b) dla autostrady A4 Bielany Wrocławskie – Sośnica:
kts-pl-ext.a4.alert@kapsch.net

do wiadomości: Kierownika Projektu Krajowego Systemu Poboru Opłat (KSPO), Zastępcy Dyrektora Oddziału właściwego dla miejsca zdarzenia (ZZ), Rzecznika Prasowego Oddziału właściwego dla miejsca zdarzenia (informacyjnie), PID Centrala, PID Oddziału właściwego dla miejsca zdarzenia.

Przesłanie komunikatu każdorazowo poprzedzone jest telefonicznym powiadomieniem Operatora systemu przez osobę uprawnioną do wydania polecenia, na dedykowany numer telefonu: **517 202 979**

- 2) Treść Komunikatu dotyczącego odstąpienia od poboru opłat:

„Zgodnie z decyzją podjętą na podstawie art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2017r. poz. 1057), polecam odstąpić od poboru opłat za przejazd autostradą na [nazwa PPO/nazwa SPO, z określeniem bramki wyjazdowe/wjazdowe], w zakresie manualnego poboru opłat od pojazdów lekkich w trybie natychmiastowym do odwołania poprzez:

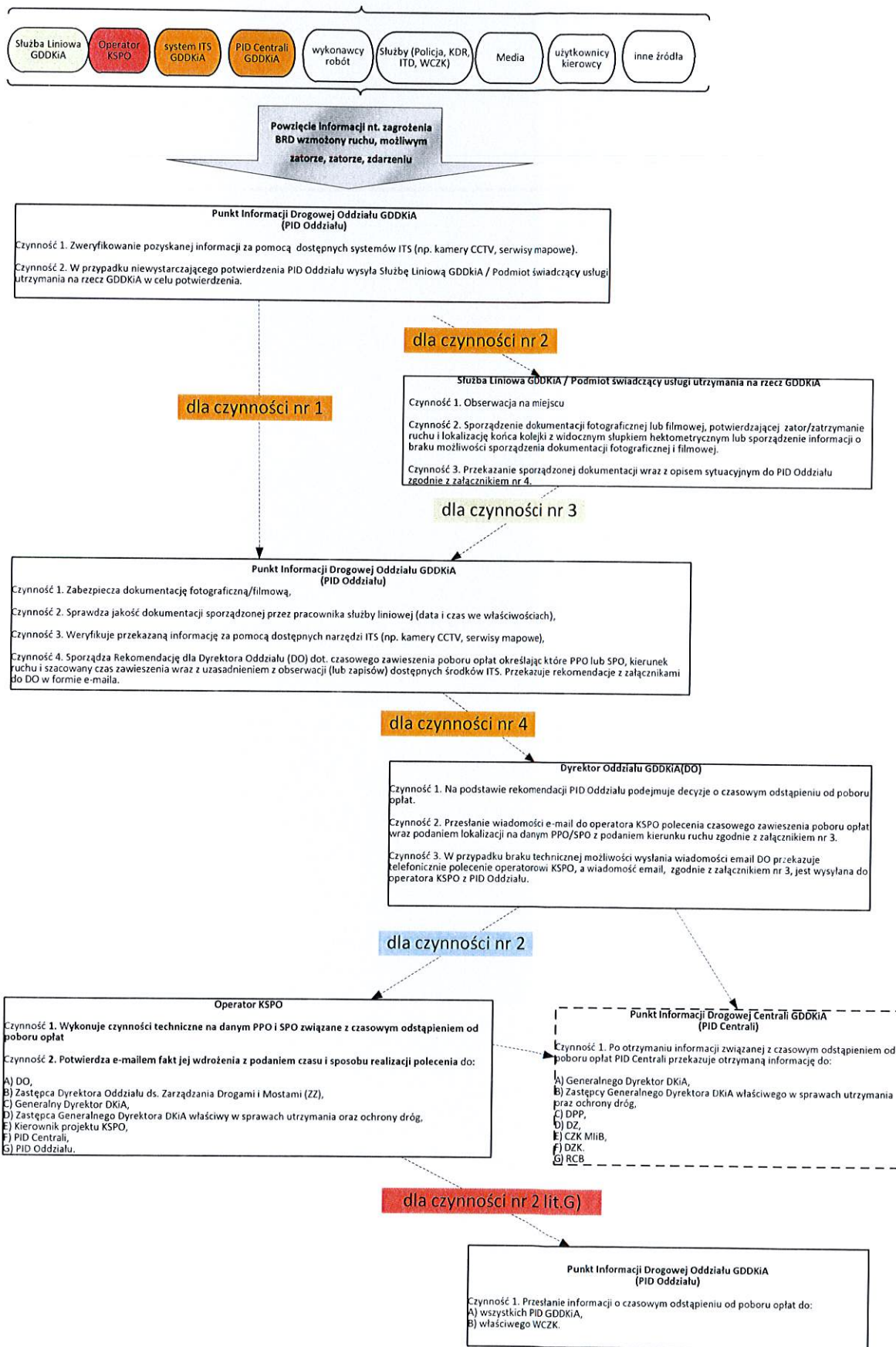
- a) odbiór biletów bez poboru opłat

lub

- b) podniesienia szlabanów bez odbioru biletów i bez poboru opłat.”

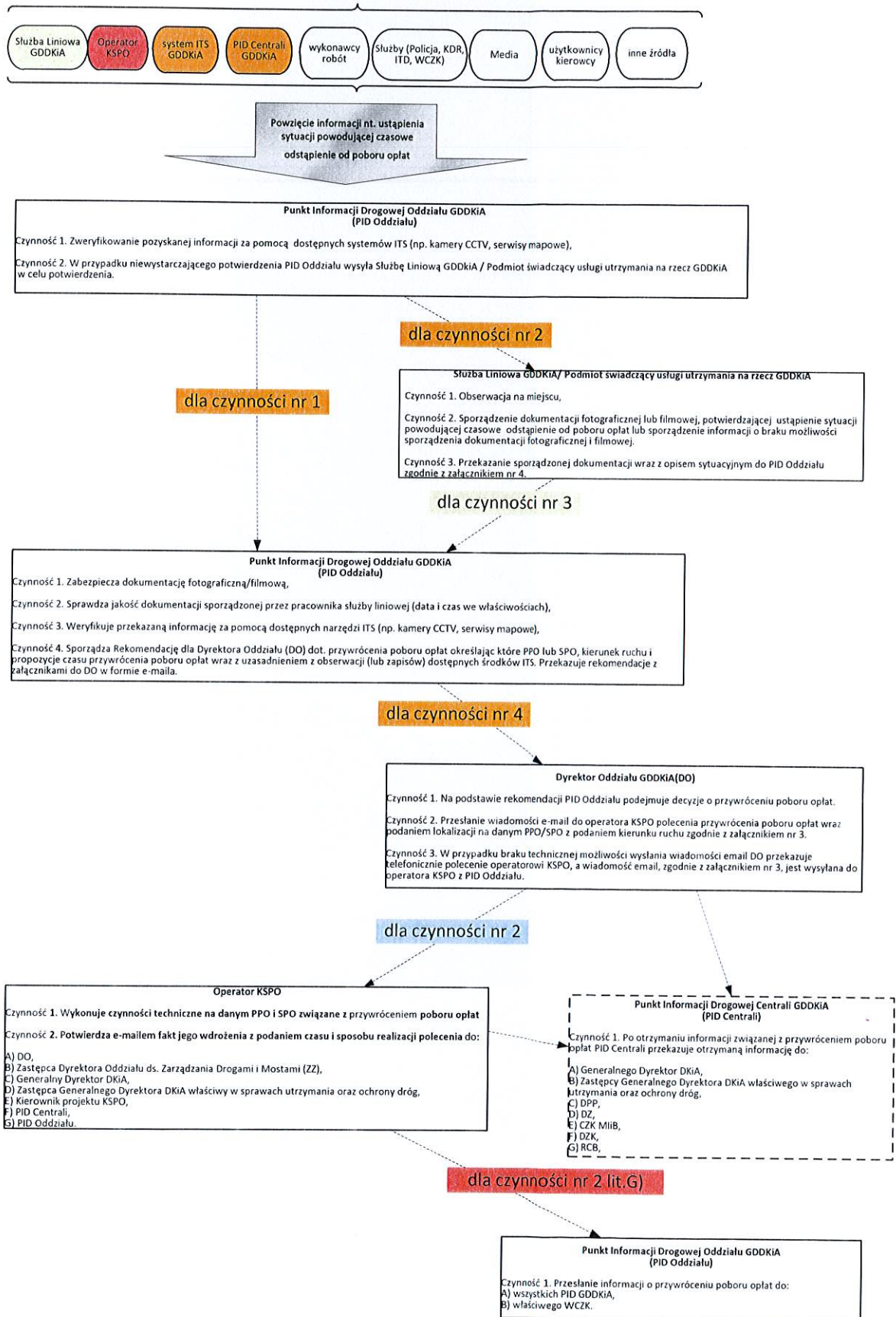
„Odwołuję odstąpienie od poboru opłat wprowadzone zgodnie z decyzją podjętą na podstawie art. 37a ust. 4a ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2017r. poz. 1057) i polecam, w trybie natychmiastowym, przywrócenie poboru opłat za przejazd autostradą na [nazwa PPO/nazwa SPO, z określeniem bramki wyjazdowe/wjazdowe] w zakresie manualnego poboru opłat od pojazdów lekkich.”

KAŻDORAZOWO W TYTULE MAILA PROSZĘ UMIESZCZAĆ : „POBÓR OPŁAT”

*Wszystkie komunikaty /e-maile związane z procedurą czasowego odstąpienia od poboru opłat będą miały temat rozpoczynający się od: „Pobór Opłat”

Procedura przywrócenia poboru opłat

*Wszystkie komunikaty /e-maile związane z procedurą przywrócenia poboru opłat będą miały temat rozpoczynający się od: „Pobór Opłat”